

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ / ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ	ΕΛΕΝΗ ΚΑΤΣΑΡΟΥ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ		
ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ και ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΠΑ345	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5-8
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ο εκπαιδευτικός και το Αναλυτικό Πρόγραμμα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις 5 από τη διδάσκουσα	3	10	
Παρουσιάσεις εργασιών από τους φοιτητές 7	3		
Συμπεράσματα και αναστοχασμός 1	3		
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Παράδοση, Σεμινάριο, Άσκηση</i>	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής περιοχής (Επιστήμες της Εκπαίδευσης)		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΝΑΙ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Να κατανοήσουν οι φοιτητές ποια μπορεί να είναι η σχέση του εκπαιδευτικού με το Αναλυτικό Πρόγραμμα: ο εκπαιδευτικός ως απλός εφαρμοστής του Αναλυτικού Προγράμματος, ο εκπαιδευτικός ως αναστοχαζόμενος επαγγελματίας που αντιμετωπίζει το Αναλυτικό Πρόγραμμα ως υπόθεση εργασίας, ο εκπαιδευτικός που αξιοποιεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα για το μετασχηματισμό του σχολείου και της κοινωνίας.

Να γνωρίσουν την έρευνα-δράση ως μέσον που μπορεί να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό να γίνει αναστοχαζόμενος επαγγελματίας και μέλος επαγγελματικής κοινότητας μάθησης.

Να μπορούν να διαμορφώνουν και να εφαρμόζουν αδρά σχεδιασμούς εκπαιδευτικής έρευνας-δράσης επί χάρτου (εικονικούς)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών: οι φοιτητές, αφού παρακολουθήσουν τις αρχικές παραδόσεις και εισαχθούν στην προβληματική του σεμιναρίου, θα μελετήσουν βιβλιογραφικές πηγές και θα επιχειρήσουν δικές τους συνθέσεις των δεδομένων που θα βρουν σε αυτές πάνω σε ένα θέμα που θα έχουν αναλάβει.

Αυτόνομη ή ομαδική εργασία: οι φοιτητές θα παραδώσουν αυτόνομες εργασίες ή εργασίες σε μικρές ομάδες (των δύο ατόμων).

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών: Μέσα στην εργασία τους οι φοιτητές θα διαμορφώσουν νέους, πρωτότυπους ερευνητικούς σχεδιασμούς που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στη σχολική τάξη (ερευνητικά σχέδια επί χάρτου).

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων: Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι φοιτητές στην εργασία τους θα σχεδιάσουν νέα έργα που θα αφορούν διδακτική πράξη και έρευνα στην τάξη ταυτόχρονα.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο θα περιλαμβάνει ουσιαστικά 3 ενότητες: Στην πρώτη ενότητα θα συζητηθεί η θέση του εκπαιδευτικού απέναντι στο Αναλυτικό Πρόγραμμα μέσα από ποικίλα επιστημολογικά και θεωρητικά σχήματα. Στη δεύτερη ενότητα θα παρουσιαστεί η έρευνα-δράση (τι είναι, πώς διενεργείται, τι μπορεί να προσφέρει στον εκπαιδευτικό και στο μετασχηματισμό του σχολείου). Στην τρίτη ενότητα θα κληθούν οι ίδιοι οι φοιτητές να διαμορφώσουν, μετά από επισκέψεις σε συνεργαζόμενο σχολείο, ένα σχέδιο εκπαιδευτικής έρευνας-δράσης, που θα μπορούσε να διενεργηθεί στο σχολείο και να συζητήσουν σε τι θέση βάζει τον εκπαιδευτικό απέναντι στο Αναλυτικό Πρόγραμμα.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Σεμινάριο, Εργαστηριακή Εκπαίδευση, Σενάρια (διδασκτικά και ερευνητικά)</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Διαλέξεις από τη διδάσκουσα</p>	<p>5 X 3 ώρες</p>
	<p>Μελέτη βιβλιογραφίας από τους φοιτητές</p>	<p>5X3 ώρες</p>
	<p>Διαμόρφωση παρουσίασης από φοιτητές</p>	<p>2X3 ώρες</p>
	<p>Παρουσίαση εργασιών</p>	<p>1X3 ώρες</p>
	<p>Συγγραφή εργασίας</p>	<p>5X3 ώρες</p>
	<p></p>	<p></p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος</p>	<p></p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Οι φοιτητές αξιολογούνται: 50% του βαθμού από την γραπτή εργασία που παραδίδουν στο τέλος του εξαμήνου 30% από την παρουσίαση που κάνουν στην ολομέλεια του σεμιναρίου 20% από τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες του σεμιναρίου (συζητήσεις, κριτικές, κ.ά.)</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αυγητίδου, Σ. (2011) Η αξιοποίηση των ημερολογίων στην εκπαιδευτική έρευνα-δράση: προϋποθέσεις και διαδικασίες. *Action Researcher in Education*, 2: 29-48, διαθέσιμο: http://www.actionresearch.gr/AR/ActionResearch_Vol2/Issue02_04_p29-48.pdf
- Αυγητίδου, Σ. (2014). *Οι εκπαιδευτικοί ως ερευνητές και ως στοχαζόμενοι επαγγελματίες*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γώγου, Λ. (1989). Η Έρευνα-Δράση στην Εκπαίδευση. Η Επιστημονική Δομή της Έρευνας- Δράσης. *Τα Εκπαιδευτικά*, 16: 113-120.
- Καλαϊτζοπούλου, Μ. (2001). *Ο Εκπαιδευτικός ως Στοχαζόμενος Επαγγελματίας*. Αθήνα: τυπωθήτω – ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ.
- Κατσαρού, Ε. (2010). Έρευνα-Δράση: Επιστημολογικά, Μεθοδολογικά και Ηθικά Ζητήματα. Στο Μάριος Πουρκός και Μανόλης Δαφέρμος (επιμ.), *Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες: Επιστημολογικά, Μεθοδολογικά και Ηθικά Ζητήματα* (σσ. 555-570). Αθήνα: Τόπος.
- Κατσαρού, Ε. (2013). Κριτική Έρευνα – Δράση και Κριτική Ανάλυση Λόγου: Δυνατότητες Συνδυασμού και Περιοριστικοί όροι. Στο Μάριος Πουρκός (επιμ.). *Δυνατότητες και όρια της μείζης των μεθοδολογιών στην κοινωνική, ψυχολογική και εκπαιδευτική έρευνα: επιστημονικά και μεθοδολογικά ζητήματα των προοπτικών διερεύνησης του ερευνητικού σχεδιασμού* (σσ. 373-396). Αθήνα: ΙΩΝ.
- Κατσαρού, Ε., Τερεζάκη, Χ., Γκερτσάκης, Ν., Ευθυμάκη, Μ., Κανδαράκης, Γ., Μιχαήλ, Μ., Μπουντρογιάννη, Χ., Παπαδομαρκετάκη, Ε., Χαριστού, Σ., Σκουνητής, Γ., Καριώτογλου, Κ. (2015). Επαγγελματική ανάπτυξη Διευθυντών σχολικών μονάδων: διερευνώντας τα βήματά τους προς τη μετασχηματιστική ηγεσία. *ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ*, 153: 27-53.
- Κατσαρού, Ε. & Τσάφος, Β. (2003). *Από την Έρευνα στη Διδασκαλία. Η Εκπαιδευτική Έρευνα Δράσης*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Κατσαρού, Ε. & Τσάφος, Β. (2016). Ο ρόλος του εξωτερικού συνεργάτη στην ενδοσχολική επιμόρφωση: ανιχνεύοντας την οπτική του. Στο Γιώργος Μπαγάκης (επιμ.). *Μεθοδολογία, Πολιτικές, Πρακτικές επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού που βασίζονται στο σχολείο (school-based)*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κατσαρού, Ε. & Φρυδάκη, Ε. (2012). Οι διαλογικές πρακτικές των συμμετεχόντων σε μια εκπαιδευτική έρευνα δράσης ως μηχανισμοί υποστήριξης ή υπονόμησης του κριτικού προσανατολισμού της. Στα *Πρακτικά του 7^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας με θέμα: Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*. Α' τόμος. (σσ. 97-106). Αθήνα: Διάδραση.
- Κοσμίδου, Χ. (1989). Ενεργός Έρευνα: Για μια Γνήσια Απελευθερωτική Παιδεία. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 48: 22-33.
- Παπαϊωάννου, Π. (2013). Επιστημολογικές τάσεις της Εκπαιδευτικής Έρευνας Δράσης στην Ελλάδα κατά την τελευταία εικοσαετία (1990 – 2010). *Action Researcher in Education*, 4: 81-108.
- Τσάφος, Β. (2013). Η αναστοχαστική προοπτική της αφήγησης στην εκπαιδευτική έρευνα-δράση. Στο Μάριος Πουρκός (επιμ.). *Δυνατότητες και όρια της μείζης των μεθοδολογιών στην κοινωνική, ψυχολογική και εκπαιδευτική έρευνα: επιστημονικά και μεθοδολογικά ζητήματα των προοπτικών διερεύνησης του*

ερευνητικού σχεδιασμού (σσ. 397-424). Αθήνα: ΙΩΝ.

Τσάφος, Β. & Κατσαρού, Ε. (2013). Υποστηρίζοντας την αλλαγή στο σχολείο μέσα από συμμετοχικές και αναστοχαστικές επιμορφωτικές διαδικασίες. Στο Κ.Γ. Καρράς, Π. Καλογιαννάκη, C.C. Wolhuter, Ν. Ανδρεαδάκης (επιμ.). *Εκπαίδευση και Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών στον Κόσμο. Σύγχρονες Τάσεις, Προβλήματα και Προοπτικές* (σσ. 285-294). Ηράκλειο: DETORAKIS.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ

Altrichter, H., Posch, P. & Somekh, B. (2001). *Οι εκπαιδευτικοί Ερευνούν το Έργο τους. Μια εισαγωγή στις Μεθόδους της Έρευνας Δράσης*. Μτφρ. Μ. Δεληγιάννη. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Aronowitz, S. & Giroux, H. (2010). Η διδασκαλία και ο ρόλος του αναμορφωτή διανοούμενου. Στο Παναγιώτα Γούναρη & Γιώργος Γρόλλιος (επιμ.) *Κριτική Παιδαγωγική. Μια συλλογή κειμένων* (σσ. 160-188). Αθήνα: Gutenberg.

Carr, W. & Kemmis, S. (1997). *Για μια κριτική εκπαιδευτική θεωρία. Εκπαίδευση, γνώση και έρευνα δράσης*. Μτφρ. Α. Λαμπράκη-Παγανού, Ε. Μηλίγκου, Κ. Ροδιάδου-Αλμπάνη. Αθήνα: Κώδικας.

Day, C. (2003). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της Δια βίου Μάθησης*. Μτφρ. Ανθή Βακάκη. Αθήνα: τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Grundy, S. (2003). *Αναλυτικό Πρόγραμμα: Προϊόν ή Πράξις;* Μτφρ. Ε. Γεωργιάδη. Αθήνα: Σαββάλας.

Hargreaves, A. & Fullan, M. (eds.), *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών* (σελ. 106-123). Μτφρ. Π. Χατζηπαντελή. Αθήνα: Πατάκης.